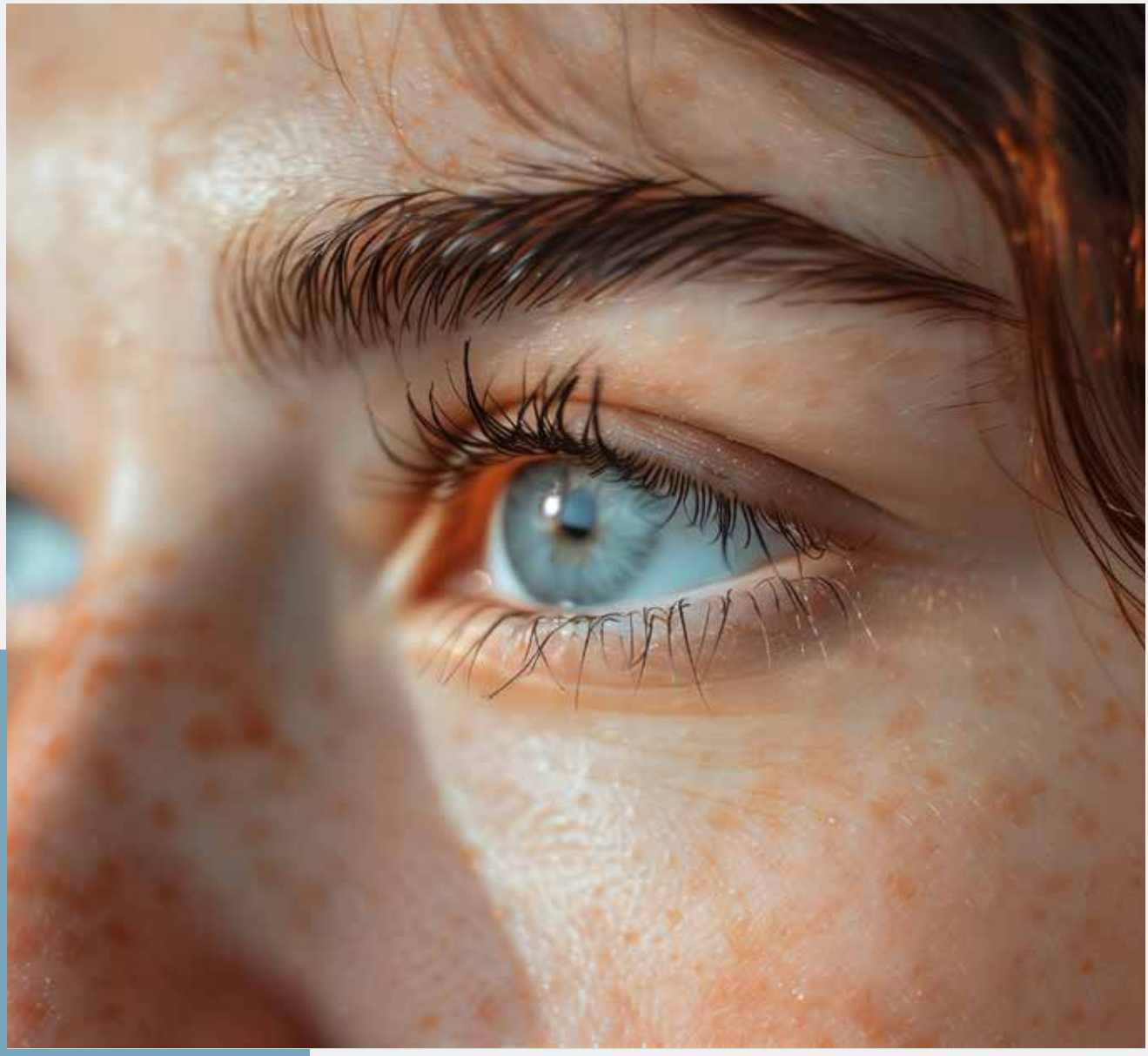
50 odtenkov vida

Naslov
50 odtenkov vida

Avtorja
Andreja Albreht, Miha Krivic

Strokovni pregled
Živa Girandon, Peter Rot

Jezikovni pregled
Jana Lavtižar

Tehnično urejanje in priprava vsebine
DOSTOP, zavod za spodbujanje dostopnosti

Oblikovanje in prelom
DOSTOP, zavod za spudbujanje dostopnosti

Izdajatelj in založnik
Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica

Leto izdaje
2026

Brošura je nastala v okviru projekta Turizem in muzej za vse. Projekt sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

I FEEL SLOVENIA

Sofinancira Evropska unija

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani
COBISS.SI-ID=
ISBN

Uvod

Ljudi z okvarami vida marsikdo pojmuje kot enotno skupino, skupino slepih in slabovidnih. A le redkokdo se zaveda, kako pisana je ta skupina ljudi in kako različno je njihovo videnje sveta. Vsaka okvara vida pomeni malo drugačno zaznavanje okolice, zato pa tudi nekoliko drugačno gibanje ter sprejemanje informacij.

Ta publikacija je namenjena temu, da bi si vsak od nas lažje predstavljal to raznolikost ter bolje razumel, kako lahko tudi sam pripomore k uspešnejšemu vključevanju ljudi z okvarami vida. Z njo vam želimo približati okvare vida in predstaviti najpogostejše ovire, s katerimi se srečujejo slepi in slabovidni, predlagamo pa tudi nekatere ukrepe, s katerimi lahko na preprost način izboljšamo dostop do storitev v turizmu, gostinstvu in kulturi.

Igor Miljavec,
predsednik Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Nova Gorica

→ Oblike slabovidnosti

> »Z možem sva oba slabovidna, a imava čisto drugačne težave – on ima veliko težav pri gibanju, saj ima zelo okvarjen stranski vid. Mi pa kdaj prebere kaj, česar jaz nikakor ne morem prebrati, saj ne morem izostriti slike na sredini.«
>
> Olga, 67 let

> »Včasih se mi kdo začudi: 'A vi vidite? Zakaj pa imate belo palico?' Vsi namreč mislijo, da slepota pomeni čisto temo, jaz pa nekaj še vidim.«
>
> Vasilij, 66 let

Simptomi slabovidnosti so zelo različni. Pogosto gre za slabšo ostrino vida (»zamegljenost« slike), lahko gre za »slepe« lise v vidnem polju ali težave s centralnim delom vidnega polja. Mogoče so tudi težave z barvnim vidom, globinskim vidom, slabšim zaznavanjem kontrastov, občutljivostjo za svetlobo, nočno slepoto. Pogoste so razne kombinacije motenj vida. Očala oziroma druga optična pomagala v teh primerih ne pomagajo.

Tudi posamezniki, ki so uvrščeni v skupino oseb s slepoto, pogosto zaznavajo svetlobo, prepoznajo večje, dobro kontrastne objekte (na primer stavbe, avtomobile, drevesa, močne vire svetlobe), vendar pa njihov vid ne zadostuje za branje in prepoznavanje obrazov ter manjših predmetov (na primer kuhinjskih in drugih hišnih pripomočkov, oblačil, pripomočkov za higieno).

Slabovidnost in slepota se lahko kažeta na zelo različne načine. Zato se tudi ljudje, ki živijo z okvarami vida, na zelo različne načine spoprijemajo z vsakodnevnimi izzivi.

Slike: Kako isti prizor vidijo ljudje z različnimi okvarami vida? Prikazane so simulacije okvar pri naslednjih boleznih/stanjih: 1. glavkom ali zelena mrena, 2. siva mrena, 3. okvara mrežnice (citomegalovirusni retinitis), 4. degeneracija makule, 5. okvara mrežnice (retinitis pigmentosa), 6. posledica sladkorne bolezni (diabetična retinopatija). To so le približne simulacije vida, pogosto se okvare med seboj kombinirajo, stanje na enem očesu je lahko drugačno kot na drugem itd.

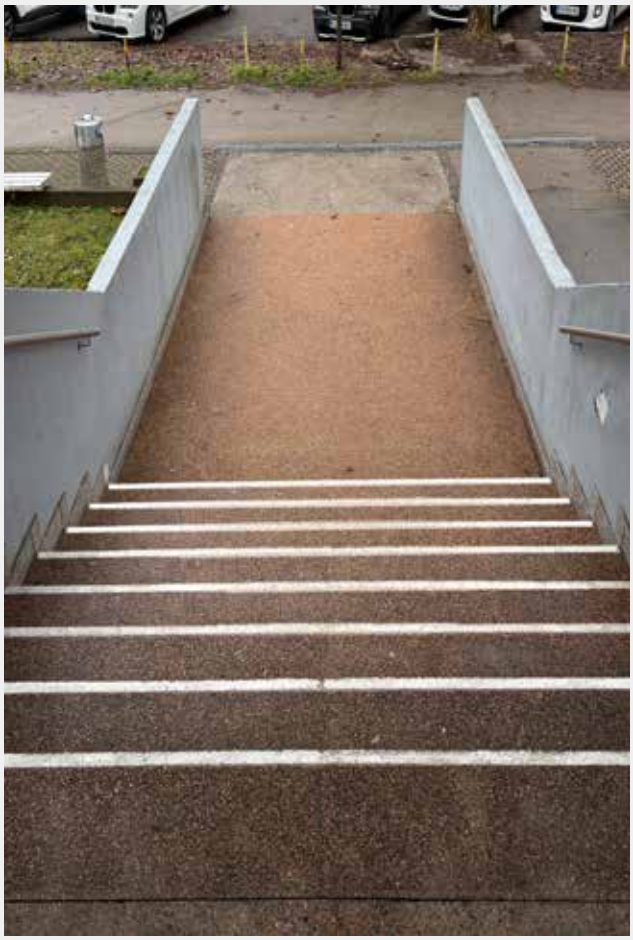
→ Stopnice

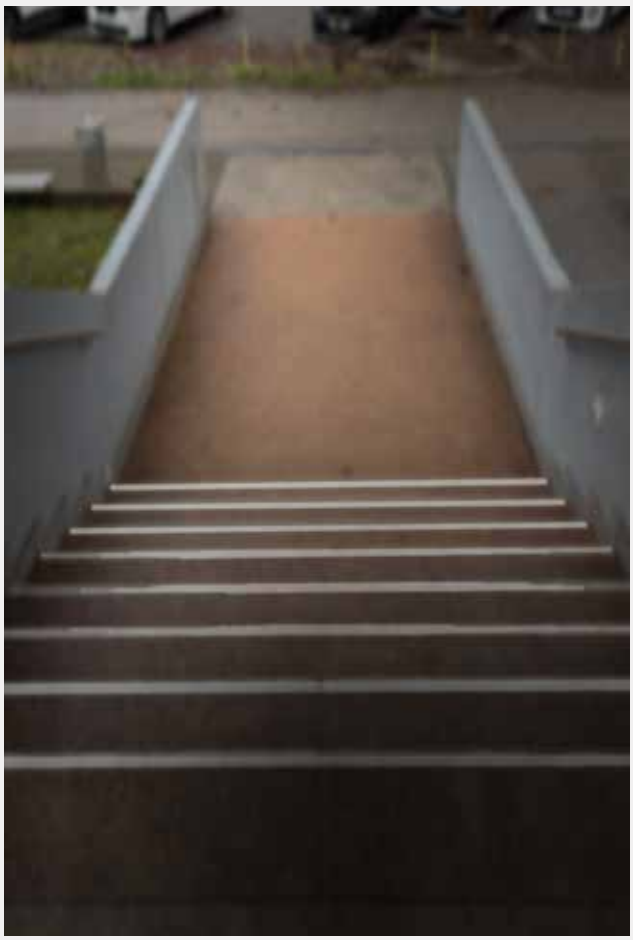

Slika: Stopnišče s klančino za kolesa ob levem oprijemalu – primerjava pogleda brez okvare vida in z okvaro vida. Razlika med stopnico in klančino ni vidna, prav tako je težko vedeti, kje se začenja prva stopnica, ali je vmes podest itd.

> »Ko naletim na stopnice, me je vedno malo strah. Stopnice, ki so brez oprijemal, so še posebej težavne, ali pa tiste, ki imajo ob oprijemalu še klančino za kolesa. Na eni takšnih sem si zvila gleženj, saj nisem opazila, da stopnica ne sega do roba.«
>
> Janja, 56 let

Slika: Označeni robovi stopnic – primerjava pogleda brez okvare vida in z okvaro vida. Robovi so dobro vidni kljub okvari vida.

Stopnice brez oprijemal in tiste, ki nimajo označenih robov, so še posebej težavne za ljudi z okvarami vida, ki sicer še dovolj vidijo in zato ne uporabljajo bele palice. V nekaterih svetlobnih razmerah (mrak, bleščanje) imajo lahko težave vsi, ki imajo le malce slabši vid. Če označimo vsaj prvo in zadnjo stopnico v vsaki stopniščni rami s trakom, ki je močno kontrasten glede na stopnico, bistveno izboljšamo zaznavnost in s tem tudi varnost. Pomembno je tudi, da oprijemala segajo čez oba konca stopnišča in se ne zaključijo že stopnico ali dve prej, kar je pogosta napaka na stopniščih.

→ Stekla

Slika: Potisk na steklu – primerjava pogleda brez okvare vida in z okvaro vida. Stekla so slabo vidna, potisk na steklu, ki naj bi opozarjal nanje, pa je zelo slabo viden že brez okvare vida.

> »Po nakupu smo se z družino vračali proti izhodu trgovine, ko sem treščila v stekleno steno. Stala je samo dober meter od vrat. Videla sem vrata, ki so bila kontrastna, stekla pred njimi pa ne. Steklo je ostalo celo, mene pa je dolgo bolela glava.«
>
> Vesna, 45 let

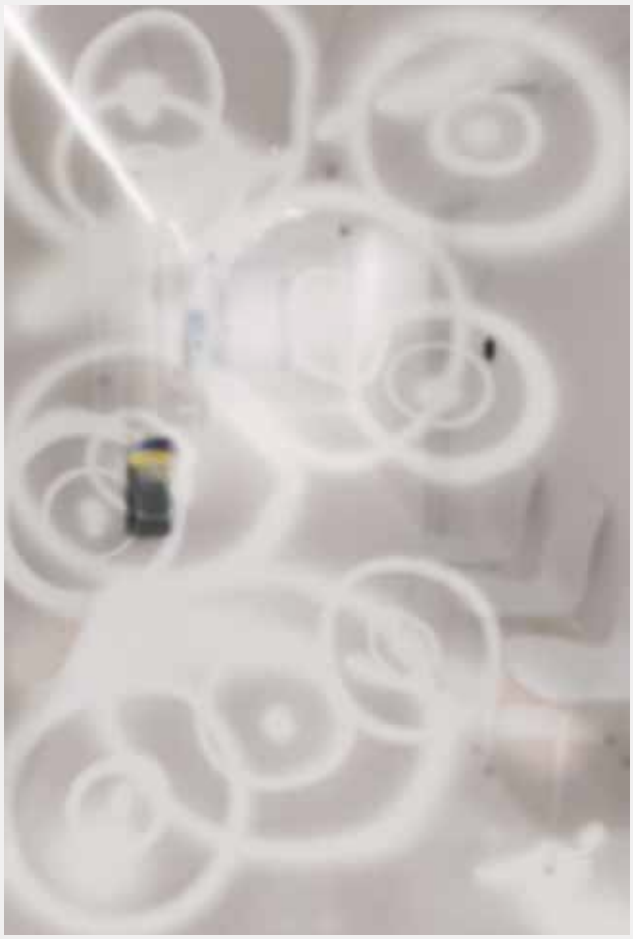

Slika: Steklena vrata s kontrastnimi trakovi – primerjava pogleda brez okvare vida in z okvaro vida. Dodatno je označeno še mesto odpiranja vrat, saj se ta ne odpirajo na sredini, kot je običajno, ampak pri strani.

Vsaka neoznačena steklena površina je lahko ovira za ljudi, ki slabo vidijo. Označimo predvsem tista stekla, ki stojijo na poteh (na primer steklena vrata in stranski deli vrat, pregradne steklene stene na poteh). Praviloma jih označimo vsaj na dveh višinah s trakovi v dveh medsebojno kontrastnih barvah. Lahko so opremljene tudi z drugačno grafiko, a mora biti ta dobro vidna. Neprimerni, pa vendar zelo pogosti so blagi potiski z mlečno prosojno folijo, ki jih videči sicer lahko opazijo, ne zagotavljajo pa ustrezne zaznavnosti za ljudi z okvarami vida.

→ Vrata

Slika: Bel hodnik z belimi vrati in belim pohištvom – primerjava pogleda brez okvare vida in z okvaro vida. Iz bele slike izstopa le temen smetnjak.

> »Zadnjič sem iskal vrata pisarne na hodniku, ki je bil čisto brez oblike. Nisem videl, kje so stene in kje tla. Kar naenkrat sem se zaletel v stol, ki je bil očitno iste barve kot stena in tla. Ko je zaropotalo, me je opazila gospa, ki mi je potem pomagala najti pisarno. Res ne vem, kdaj bi sam našel ta vrata. Sploh jih nisem videl, saj so bila čisto enake barve kot stena in označena tako, da je še gospa komaj prebrala napis.«
>
> Dušan, 58 let

Slika: Temnejša vrata na beli steni – primerjava pogleda brez okvare vida in z okvaro vida. Vrata so zaznavna kljub okvari vida

Da bi slabovidni lahko prepoznali vrata, morajo ta biti občutno temnejša ali pa svetlejša od stene. Temu pravimo, da so kontrastna. Lahko so kontrastni samo podboji in kljuka, ali pa celotna vrata. Zaznavo vrat olajšajo tudi kontrastne oznake (na primer dovolj velike številke pisarn, kontrastni grafični potiski itd.), ki so nameščene ob oziroma na vratih.

→ Dvigala

Slika: Bela nadzorna plošča na dotik v dvigalu – primerjava pogleda brez okvare vida in z okvaro vida. Svetle številke na beli podlagi so zelo slabo vidne celo za videče. Tipke niso tipno zaznavne, zato je za ljudi z okvaro vida neuporabna.

»Dvigal ne maram, ker pogosto ne najdem prave tipke, večinoma pa tudi niso ozvočena. V tem primeru ne vem, kje se dvigalo ustavi, in če ni nikogar blizu, je precej mučno ugotavljati, v katerem nadstropju sem. Zato sem vedno raje uporabljala stopnice. Odkar sem si poškodovala koleno (padla sem na čudni stopnici sredi ulice), pa ne gre drugače, kot da uporabljam dvigalo. Prav oddahnem si, ko najdem takšno, ki govori.«

Tina, 48 let

Slika: Nadzorna plošča v dvigalu z močno kontrastnimi in dovolj velikimi znaki ter s tipkami, na katerih so izbočeni reliefni znaki – primerjava pogleda brez okvare vida in z okvaro vida. Dvigalo je dostopno tudi osebam z okvarami vida.

Zvočna najava nadstropij je obvezna za dvigala v objektih v javni rabi. Tipke morajo biti dobro vidne (na primer črne številke na beli podlagi ali obratno) in tipne (izbočene številke in znaki, dodana je lahko tudi brajica). Pogosto so vgrajene nadzorne plošče na dotik, ki niso ustrezne, saj ljudje z okvarami vida ne morejo zaznati mesta, ki se ga je treba dotakniti za določeno tipko. Takšne kontrolne plošče je treba nadomestiti s ploščami na tipke.

→ Označevanje

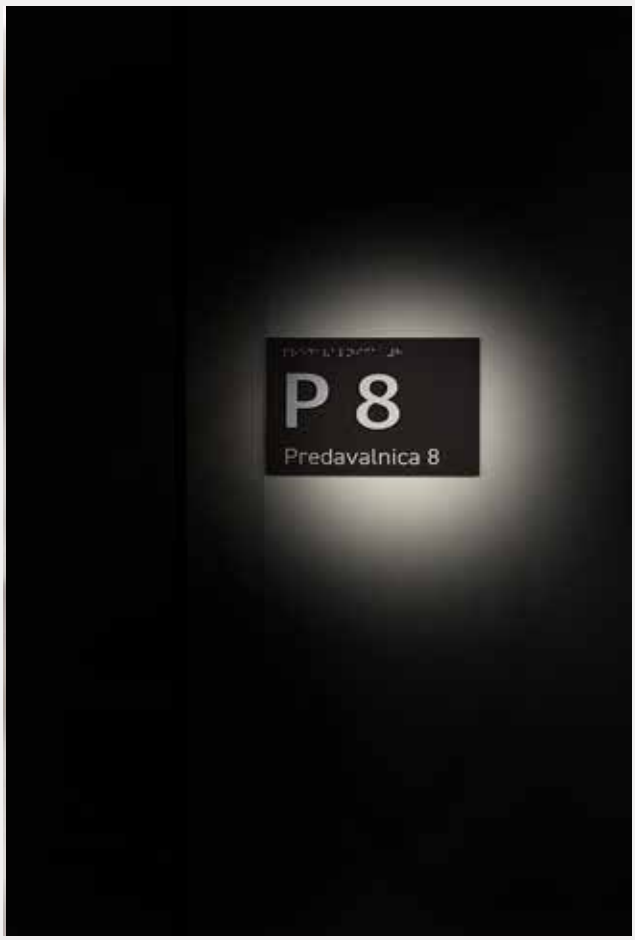

Slika: Velika in kontrastna številka na vratih – primerjava pogleda brez okvare vida in z okvaro vida. Številka je prevelika, da bi jo oseba z zoženim vidnim poljem lahko prepoznala.

»Nekoč se mi je nekdo čudil, kako to, da ne vidim številke na vratih. Da kaj kompliciram, češ da je tako velika, da jo res vsi vidijo. Ampak jaz zadnja leta vidim samo majhen del slike. Komaj sem ga prepričal, da je res ne morem videti, ker je prevelika. Da je zame zelo pomembno, da so vse številke na istem mestu ob vratih ali pa na njih in da niso premajhne, pa tudi ne prevelike.«

Jure, 57 let

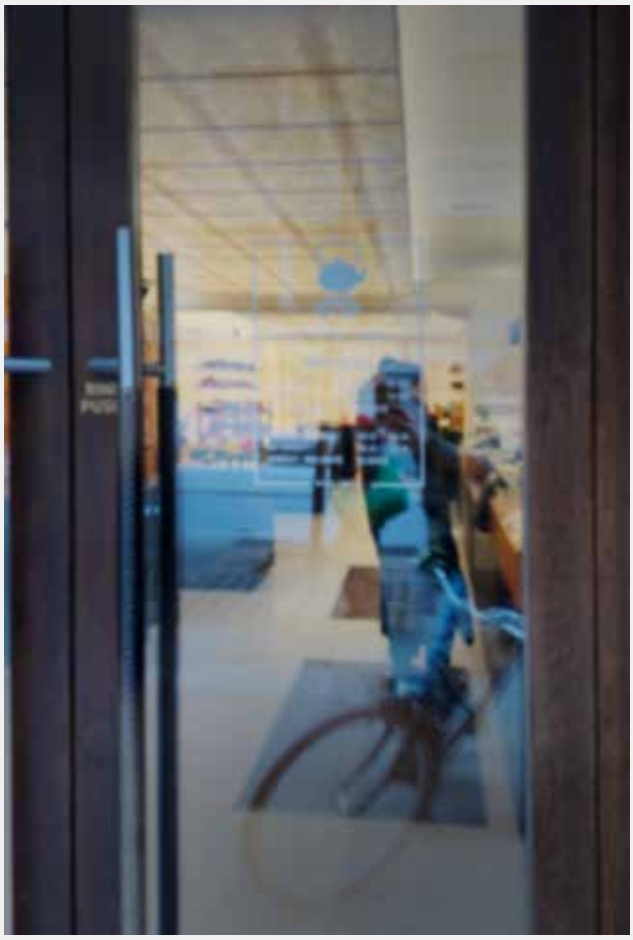

Slika: Ustrezno postavljena številka ob vratih – primerjava pogleda brez okvare vida in z okvaro vida. Oznaka je zaznavna z različnimi oblikami okvar vida, saj je kontrastna, primerno velika, opremljena z izbočenimi znaki in brajico.

Napisi, ki označujejo prostore, morajo biti ustrezno veliki in dobro kontrastni. Primerno je, če je na tablici tudi večji izbočen napis (na primer številka), ki je tudi dobro kontrasten. Tablica naj bo vedno na strani kljuke. Če ob vratih ni prostora, so napisi lahko tudi na vratih (nad kljuko), vendar ne višje kot 160 cm nad tlemi. To je predvsem pomembno za označevanje hotelskih sob, pisarn itd.

→ Napisi

Slika: Urnik je na steklenih vratih napisan z belimi črkami, brez ozadja – primerjava pogleda brez okvare vida in z okvaro vida. Takšna oznaka že ljudem z dobrim vidom povzroča težave pri branju.

»Sicer malo slabše vidim, ampak ne toliko, da bi me to zelo oviralo. Pa se mi je kljub temu že večkrat zgodilo, da sploh nisem videl napisa, kaj šele da bi ga lahko prebral. Partnerka mi večkrat reče za kakšen urnik ali pa kak drug napis: 'Oh, kako se to slabo vidi, skoraj ne vidim prebrati,' jaz pa pobuljim: 'Kje pa sploh kaj piše?' Ne morem verjeti, da ljudje pišejo bele črke na steklo! Kaj je sploh namen teh napisov, če jih še tisti, ki dobro vidijo, komaj opazijo in se mučijo z branjem??«

Aleksander, 47 let

Slika: Dobro zaznavni napisi – primerjava pogleda brez okvare vida in z okvaro vida. Bele črke na temni podlagi zagotavljajo ustrezen kontrast.

Podlaga napisov mora biti enotna, neprosojna in neodsevna. Slabo berljive napise najdemo največkrat na steklenih vratih. Če je podlaga steklena, je črke zelo težko prebrati, saj je težko doseči ustrezen kontrast. Ozadje se namreč ves čas spreminja, poleg tega pa je steklo zelo odsevno in odsevi še bolj motijo zaznavo. Zato posamezne črke na steklu niso primerne, potrebna je enotna mat podlaga, napisi pa morajo biti nameščeni na zunanjo stran stekla, da se prepreči odseve.

→ Vizualni kontrast

Slika: Velika in sicer zelo opazna zelena črka K na rdeči steni, ki označuje kletno etažo – primerjava pogleda brez okvare vida in z okvaro vida. Črka je za osebo z barvno slepoto zelo slabo zaznavna.

»Imam barvno slepoto, zato včasih zgrešim kakšno stvar, ki je vsem drugim vidna. Se je že zgodilo, da so nalepili rumen trak, ki naj bi opozarjal na stopnico, pa sem zgrmel čeznjo. Zame je bil rumen trak prav tak kot svetlo siva stopnica, čeprav so ga kolegi iz društva vsi opazili, pa sicer vsi slabše vidijo kot jaz. Zame pa bi bil tam boljši črn trak.«

Erik, 34 let

Slika: Črna številka 3, ki na beli steni označuje tretje nadstropje – primerjava pogleda brez okvare vida in z okvaro vida. Številko enako dobro vidijo tudi osebe z barvno slepoto.

Vizualni kontrast je zelo pomemben pri označevanju stopnic, klančin in drugih ovir (na primer količkov, korit) ter pri napisih, kot smo že omenili. Pomembno pa je, da se pri oblikovanju ne opiramo na barvni kontrast, ampak na svetlostnega. Najlažje razliko v svetlosti seveda prepoznamo v črno-beli lestvici (na primer temno sive črke na beli podlagi). Lahko pa seveda svetlostni kontrast dosežemo tudi z drugimi barvami, paziti moramo le, da sta barvi po svoji svetlosti zelo različni (na primer temno zelena in svetlo oranžna). V takšnem primeru bo kontrast zaznaven tudi za ljudi, ki barve zaznavajo drugače.

→ Tipne informacije

»Po mojih izkušnjah so napisi v hotelih in drugih stavbah pogosto postavljeni previsoko, niso tipno/reliefno zaznavni (številka pisarne ali sobe) in povečini niso zapisani tudi v brajici. Ker imam le malo ostankov vida, so takšne številke zame nedostopne, pomagala bi mi večja izbočena številka.« Simon, 38 let

»Ko službeno potujem sama, je velikokrat izziv, da imajo v hotelskih sobah vse na dotik. Če hočeš recimo poklicati recepcijo, je namesto telefona tablica in na njej seveda nedostopna vsebina.« Vanja, 32 let

»Urniki so večinoma popolnoma nedostopni, saj so samo vidni. Za nas, ki ne vidimo, ta informacija zato ne obstaja. Dobro bi bilo, če bi bili urniki v brajici. Je pa pomembno tudi, kje so napisi v brajici nameščeni. Nekoč so me poklicali, naj pridem preverit, ali je neki napis v brajici v redu. Namestili pa so ga tako visoko, da ga nisem mogla prebrati, saj ga nisem dosegla.« Sonja, 59 let

Osebe, ki izgubijo vid v odraslosti, se le izjemoma odločajo za učenje brajice, večina ljudi z okvarami vida si pomaga z ostanki vida in s tipanjem prepoznava izbočene črke in številke. Brajica je tako primerna za nekoliko daljše napise (kot so urniki), kjer zaradi pomanjkanja prostora reliefni tisk ni mogoč, za oznake sob oziroma drugih prostorov pa so primernejši izbočeni reliefni znaki. Daljša besedila (na primer opisi razstavnih predmetov) je bolje pripraviti v zvočni obliki.

Slika: Napisi v brajici ob tipkah v dvigalu ter izbočene številke na tipkah.

Tipne informacije so smiselne samo na mestih, kjer jih osebe z okvaro vida lahko samostojno najdejo in uporabljajo. To pomeni, da morajo biti na predvidljivih mestih, na primer v dvigalih, neposredno ob vratih na strani kljuke (na primer oznake sob) ali na vratih, kadar ob vratih ni prostora. Postavljene morajo biti na višini med 110 in 160 cm. Če so postavljene samostojno (na primer na prostostoječih informacijskih tablah) morajo do njih voditi taktilne oznake, sicer jih slepi ne morejo najti.

Taktilne oznake so talne oznake s točno določeno izbočeno strukturo (čepi in rebri), ki uporabnikom bele palice olajšajo orientacijo tam, kjer ni drugih vodilnih robov (robnikov, zidov), ob katerih se sicer orientirajo z belo palico. Predvsem so uporabne na trgih ali v večjih avlah za dostop do vhodov in informacijskih točk.

Slika: Taktilne oznake. Uporabnik bele palice je med sledenjem rebrasti vodilni liniji zaznal čepasto polje, ki označuje križišče poti.

→ Orientacija v kompleksnih prostorih

»Na koncerte ali v gledališče grem vedno v družbi. Ne predstavljam si, da bi sama iskala pravo dvorano ali sedež, preveč je komplicirano. Bi pa bilo zelo lepo, če bi bil blizu vhoda na voljo nekdo, ki bi mi potem pomagal najti dvorano in sedež. Potem bi šla večkrat tudi sama v gledališče ali na koncert, saj obožujem predstave in bi šla z veseljem sama.« Danica, 61 let

»V hotelih so številke na vratih včasih izbočene, da jih lahko zatipam in prepoznam. Brezstično konzolo tudi lahko najdem, če je na isti strani, kjer je tudi kljuka od vrat. Na recepciji se vedno pozanimam, v katerem nadstropju je moja soba, in do zdaj so me vedno pospremili. Če sem v hotelu dlje časa, pa se potem navadim, kje je moja soba, in če so ob vratih izbočene številke, jo po navadi brez težav najdem. Če teh oznak ni, pa ves čas potrebujem spremstvo.« Vasilij, 66 let

Slika: Reliefna številka ob vratih hotelske sobe.

Slika: Taktilna oznaka ob (dobro vidnem) zvoncu za priklic pomoči v kompleksnih prostorih, kjer ni na voljo informacijskega pulta. Zvonec je nameščen tik ob vhodu.

V kompleksnih prostorih (kot so razstavišča, muzeji, galerije, prireditveni prostori, gledališke dvorane, pa tudi večji hoteli in podobno) je orientacija za slepe in slabovidne običajno zelo zahtevna. Praviloma je v teh objektih večje število raznolikih prostorov s spreminjajočo se postavitvijo pohištva in razstavnih predmetov. Poleg tega so to pogosto prostori, ki jih obiščemo redko ali celo samo enkrat, na primer kot turisti.

Taktilne oznake lahko sicer zelo olajšajo orientacijo, vendar pa v takšnih prostorih pogosto niso smiselne, saj bi bila njihova uporaba prezahtevna. Zato jih navadno namestimo le do vhoda v stavbo in do točke, kjer obiskovalcu z okvaro vida lahko pomaga osebje. Zaposleni obiskovalca pospremi do njegovega sedeža ali sobe, priskrbi usposobljenega vodnika ali mu ponudi morebitne druge pripomočke in informacije.

Uporabe taktilnih oznak se morajo slepi namreč naučiti. V neznan prostor gredo prvič s spremljevalcem. Šele ko dobro poznajo prostor, jih lahko uporabljajo samostojno.

→ Dostopnost vsebin na razstavah

»S prijateljico sva šli na ogled razstave, ki naj bi bila prilagojena za slepe in slabovidne. Jaz ne vidim skoraj nič več, ona pa lahko bere, a le če so črke dovolj velike. Ko sva prišli tja, so nama povedali, da lahko slediva taktilnim oznakam po razstavi in si jo ogledava. Te so naju res pripeljale varno okrog, ampak tam, kjer so bili označeni predmeti, namenjeni za otip, so bili zraven napisi v brajici (ki je žal nobena od naju ne zna brati), drugi napisi pa so bili tako majhni, da jih tudi prijateljica ni mogla prebrati. Potipali in približno razumeli sva lahko maketo, za druge razstavne predmete pa nisva vedeli, kaj so. Žal takrat ni bilo na voljo nikogar, ki bi naju lahko vodil po razstavi.« Petra, 40 let

»Pogrešam to, da bi mi, ko pridem s partnerko v muzej, vodič lahko opisal in razložil tako umetniška dela kot makete, tipne slike in drugo. To bi omogočilo bogato izkušnjo meni in tudi partnerki, ki ji ne bi bilo treba razlagati umetnin, ampak bi lahko samostojno in v svojem ritmu gledala in uživala v umetnosti. Izjemno lepo je, ko mi opisuje stvari, in to zelo cenim, vendar je včasih to zanjo tudi obremenitev. Zato bi takšna možnost omogočila polno izkušnjo umetnosti obema.« Simon, 38 let

»Kjer je bila na voljo maketa ali tipni zemljevid, so včasih zaposleni mislili, da je verjetno za slepega dovolj, da mu pokažejo zemljevid in maketo. Vendar ni tako. Potreboval bi tudi razlago, saj si je težko predstavljati videz prostorov le na podlagi tipnega vtisa in zemljevida.« Žan, 28 let

Slika: Vodnik opisuje razstavni predmet skupini žensk z okvarami vida.

Slika: Razstava, ki je opremljena s tipnimi predmeti in zvočnimi opisi. Tako si lahko obiskovalci z okvarami vida samostojno ogledajo prilagojeni del razstave, medtem ko njihovi spremljevalci raziskujejo po svoje.

Za osebo z okvaro vida je zelo pomembno, da ji razstavne eksponate predstavimo na več ravneh. Nujen je zvočni opis ali še bolje vodnikova predstavitev v živo. Zelo so dobrodošle tipne makete ali replike del, predstavitve z vonji ali drugimi načini, predvsem tudi opis zgodovinskega konteksta in druge pomembne informacije. Tako pripravljena dodatna ponudba je lahko prava obogatitev razstave, ki je zanimiva tudi za druge obiskovalce, ne le za osebe z okvarami vida.

→ Predstave in prireditve

»Film z avdiodeskripcijo bi priporočil vsem, tako videčim kot slepim, saj je to resnično bogata izkušnja. To je čisto drugače kot poslušati le zvoke in pogovor med igralci v filmu. Ob avdiodeskripciji sem razumel dogajanje, menjavo situacij, pomembne vizualne detajle (na primer kakšen je lik na pogled) in podobno.« Simon, 38 let

»Velikokrat se pozablja na dostopnost informacij ali opise slikovnih del na spletni strani ali aplikacijah, kar je v današnjem času izjemno pomembno. Preden grem v muzej, na razstavo ali prireditev (tudi če sem v tujini), rad preberem, kako se pride do ustanove, ali ponujajo kaj na otip, ali je na voljo kaj zvočnih opisov itd. Če spletna stran ni dostopna, to pomeni, da do teh informacij ne pridem in torej tega ne obiščem.« Žan, 28 let

Slika: Primer opisa tehničnih prilagoditev ter dostopa za različne skupine uporabnikov na spletni strani (vir: https://www.kinodvor.org/dostopnost.

Avdiodeskripcija je zvočni opis vidnih elementov, ki lahko slepim in slabovidnim približa vtis o dogajanju, gibih, prostoru, postavitvi in drugih vizualnih elementih umetniškega dela ali prireditve. To je poseben način opisovanja, ki objektivno predstavi značilnosti opisanega predmeta, osebe ali vizualnih učinkov. Opisuje lahko usposobljena oseba, ki pozna pravila avdiodeskripcije. Zvočni opisi so pomemben del približevanja kulture, športa in turističnih zanimivosti osebam z okvarami vida. Opisuje se tako kulturne prireditve in predstave, športne dogodke kot tudi razstavne predmete, likovna dela, video vsebine in podobno.

Pomoč osebja

»Dobro usposobljenega vodnika nikoli ne pozabiš. Ko sem doživel takšnega vodnika, sem resnično lahko začutil vsebino muzejske postavitve, bistvo razstave in razumel pomen eksponatov, ki sem jih tipal, ali pomen slike, ki je bila zvočno opisana. Kot človek sem se spremenil, saj mi je znal pričarati veččutno izkušnjo, ki je sicer zaradi slepote ne bi imel ali pa bi bila zelo omejena.« Simon, 38 let

»Dober vodnik mi omogoči resničen užitek v kulturi in umetnosti, obogatitev znanja in mojega pogleda na svet.« Vanja, 32 let

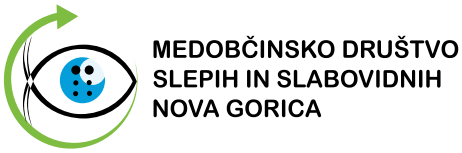

Slika: Usposabljanje osebja za vodenje oseb z okvarami vida.

Za dostopnost javne ustanove niso dovolj prostorske prilagoditve, pomembno jo lahko izboljšamo tudi z organizacijskimi ukrepi. Vratar, receptor, vodnik ali drugi zaposleni, ki so zadolženi za sprejem obiskovalcev, lahko z ustreznim podajanjem informacij ali spremljanjem oseb z okvaro vida po objektu pripomorejo, da postanejo prostor in vsebine v njem občutno dostopnejše. Vendar pa vsaka pomoč ni enako učinkovita – osebje mora poznati določene zakonitosti vodenja slepih in slabovidnih, opisovanja predmetov in poti itd. Zato so v tem pogledu izjemno pomembna usposabljanja zaposlenih, ki jih izvaja specialni pedagog za okvare vida – tiflopedagog.

KOBARIŠKI
MUZEJ

Dolina
Soče
SOČA VALLEY
SLOVENIA

MEDOBČINSKO DRUŠTVO
SLEPIH IN SLABOVIDNIH
NOVA GORICA

LAS
Dolina Soče

zavod za
zagotavljanje
dostopnosti
DOSTOP

Zavod A11Y.si